

DEMOGRAFIE

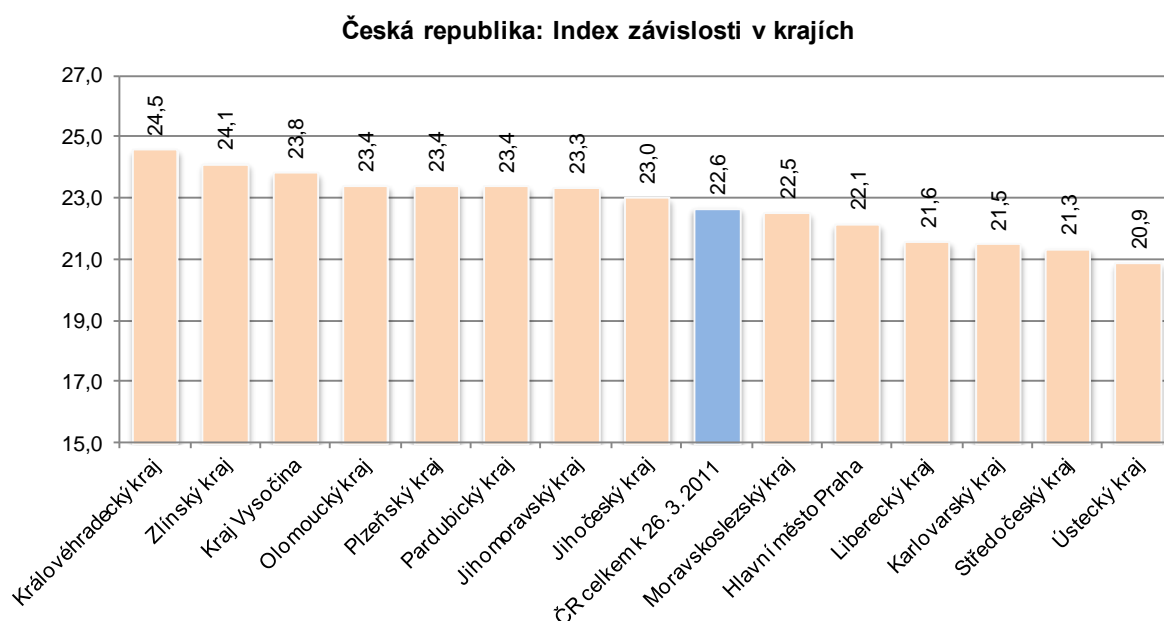
1. Index závislosti v krajích a správních obvodech

Kraje a správní obvody, kde je index závislosti vysoký, patří k těm, kde je více obyvatel ve věku 65 a více let v poměru k obyvatelům v produktivním věku. Produktivní věk v souvislosti s indexem závislosti je zde 15-64 let. Kapitola je zpracována na základě [Tab. 5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle věku a podle velikostních skupin obcí, okresů a správních obvodů ORP](#) z databáze [SLDB ČSÚ](#), dále tabulky [Tab. 5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle věku a podle správních obvodů Prahy](#) a porovnání krajů na základě tabulky [Tab. 5 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle věku a podle velikostních skupin obcí a krajů](#) tamtéž.

Index závislosti je podíl obyvatelstva ve věku 65+ a obyvatelstva ve věku 15-64 let násobený 100.

2. Porovnání indexu závislosti na úrovni krajů a správních obvodů

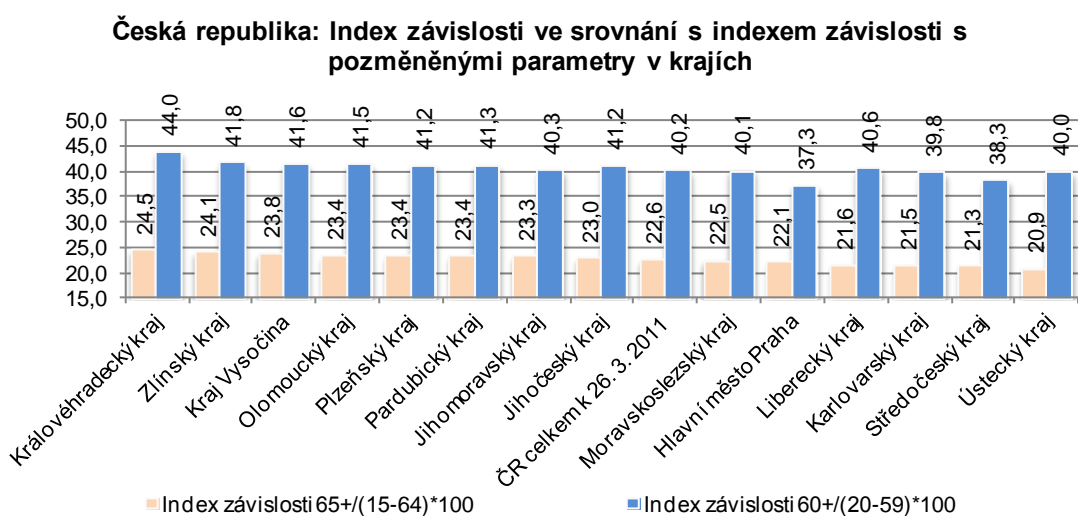
Graf č.1

Nejvyšší **index závislosti** má Královéhradecký kraj (24,5), Zlínský kraj (24,1) a kraj Vysočina (23,8). V těchto krajích je poměr obyvatelstva ve věku 65 a více let k obyvatelstvu ve věku 15-64 let nejvyšší. Problémem může být zvyšující se počet staršího obyvatelstva, úbytek obyvatelstva v produktivním věku, či oba vlivy současně.

Ve věku 15-19 či až do 26 let část obyvatelstva studuje (podle tabulky [Tab. 600 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, věku, pohlaví a podle rodinného stavu](#) ze sčítání SLBD v roce 2011 je obyvatelstvo ve věkové kategorii 15-19 let zaměstnané pouze ze 7,9 %) a současně velká část populace ve věku 60 a více let již pobírá starobní důchod (viz Tab. 1.), proto jsme pro srovnání pozměnili vstupní parametry, které tvoří tento index tak, že v čitateli je počet obyvatel **ve věku 60 a více let** a ve jmenovateli počet obyvatel **ve věku 20-59 let** viz následující graf.

Graf č. 2

Hodnota takto pozměněného indexu závislosti vzrostla téměř dvojnásobně. Index závislosti (60+/(20-59)*100) nezměnil pořadí u krajů Královéhradeckého, Zlínského a Vysočiny, kde jeho hodnota je nyní 44,0; 41,8 a 41,6; ale Hl. m. Praha v tomto případě se dostala na místo kraje s nejnižším indexem závislosti (37,3) následována Středočeským krajem (38,3) a Karlovarským krajem (39,8).

Tab. 1.: Poměr nepracujících důchodců k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu a poměr ekonomicky neaktivních obyvatel k obyvatelstvu ekonomicky aktivnímu

ČR a kraje	Počet obyvatel ekonomicky aktivních	Nepracující důchodci počet	Poměr nepracujících důchodců obyvatelstvu ekonomicky aktivnímu	Počet obyvatel ekonomicky neaktivních	Poměr ekonomicky neaktivních obyvatel obyvatelstvu ekonomicky aktivnímu	Obyvatelstvo s nezjištěnou ekonomickou aktivitou
Česká republika	5 080 573	2 308 294	0,45	4 784 923	0,94	571 064
Hl. m. Praha	644 643	231 135	0,36	500 971	0,78	123 182
Středočeský	639 851	266 140	0,42	582 765	0,91	66 595
Jihočeský	307 130	142 858	0,47	294 587	0,96	26 619
Plzeňský	278 674	130 064	0,47	259 975	0,93	31 752
Karlovarský	139 871	62 774	0,45	131 319	0,94	24 405
Ústecký kraj	377 298	180 841	0,48	372 383	0,99	59 280
Liberecký kraj	208 512	94 832	0,45	198 712	0,95	25 215
Královéhradecký	260 819	129 115	0,50	260 408	1,00	26 689
Pardubický	246 779	118 400	0,48	243 033	0,98	21 815
Vysočina	243 720	120 009	0,49	245 515	1,01	16 330
Jihomoravský	572 019	263 592	0,46	541 007	0,95	50 482
Olomoucký	303 992	147 179	0,48	300 693	0,99	23 742
Zlínský	281 576	138 405	0,49	279 417	0,99	18 951
Moravskoslezský	575 689	282 950	0,49	574 138	1,00	56 007

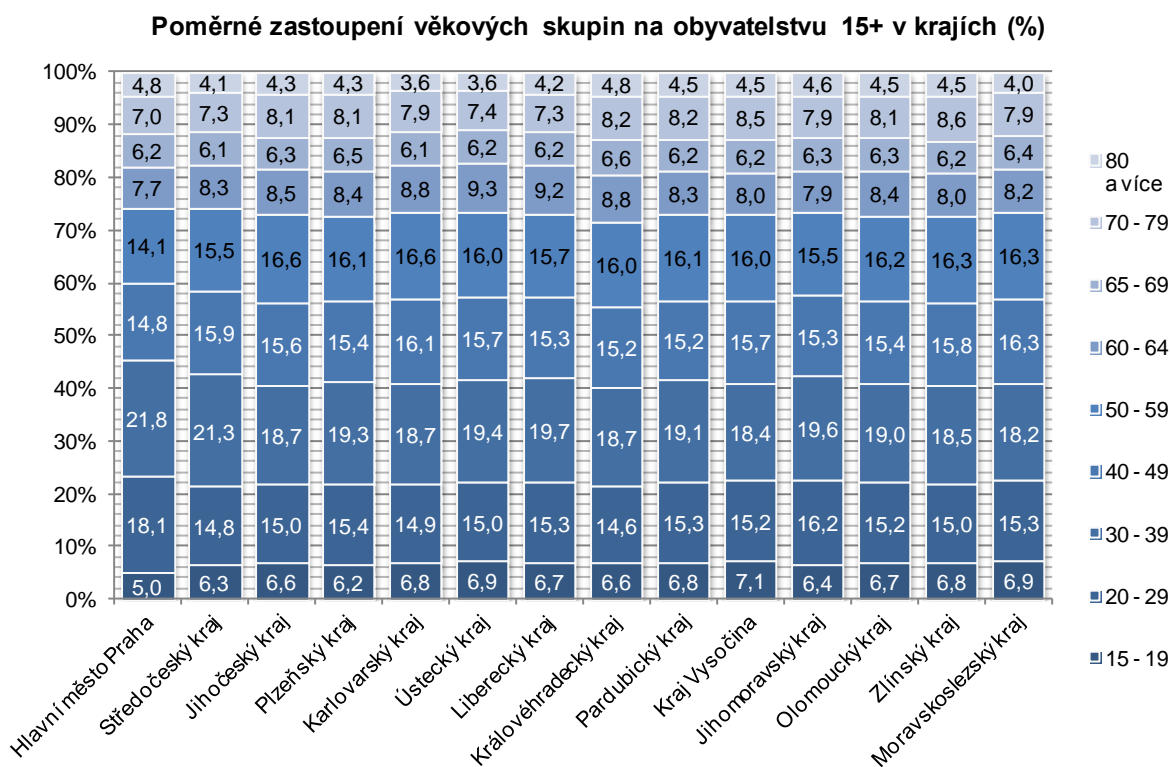
Pozn.: Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo zahrnuje nepracující důchodce, žáky, studenty, učně, ostatní osoby s vlastním zdrojem obživy, osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby.

V Královéhradeckém kraji připadají na nepracujícího důchodce dva ekonomicky aktivní. Podobná situace je na Vysočině, ve Zlínském a Moravskoslezském kraji, kde poměr nepracujících

důchodců na ekonomicky aktivním obyvatelstvu je 0,49. Všem krajům se vymyká Praha, kde je tento poměr pouze 0,36.

Poměr ekonomicky neaktivního obyvatelstva k obyvatelstvu ekonomicky aktivnímu je vyrovnaný v krajích Královéhradeckém a Moravskoslezském (1,00). Počet ekonomicky neaktivních obyvatel převyšuje počet ekonomicky aktivních obyvatel na Vysočině (245 515 : 243 720), kde je tento poměr 1,01. Zlínský, Olomoucký, Ústecký a Pardubický kraj mají poměr ekonomicky neaktivního obyvatelstva k obyvatelstvu ekonomicky aktivnímu téměř vyrovnaný (0,99 a 0,98). Příznivější situace je v ostatních krajích, kde tento poměr je 0,96 – 0,91 (sestupně). Nejlepší postavení má Praha, kde poměr ekonomicky neaktivních obyvatel vůči ekonomicky aktivním je pouze 0,78.

Graf č. 3

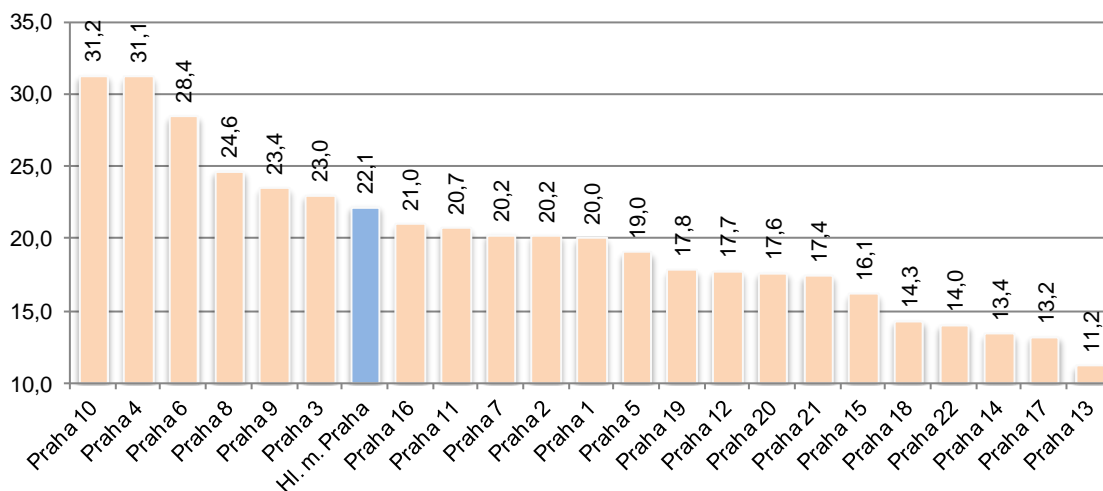
V Ústeckém a Libereckém kraji je relativně vysoký podíl populace ve věku 15-19 let (6,9 % a 6,7 %), což snížilo velikost jmenovatele a současně vysoký podíl osob ve věku 60-64 let (9,3 % a 9,2 %), což jednak snížilo velikost jmenovatele a navýšilo velikost čitatele změněného indexu závislosti. Královéhradecký kraj má zastoupení obyvatel ve věku 60-64 let vysoké (8,8 %). Zde je také nejnižší zastoupení osob v produktivním věku 20-59 let (64,6 %) a současně nejvyšší zastoupení 60 a víceletých (28,4 %). Praha má naopak nejvyšší podíl produktivního obyvatelstva ve věku 20 – 59 let (68,8 %) a nejnižší podíl obyvatel ve věku 60 a více let (25,7 %). V Praze je oproti ostatním krajům výrazně zastoupena složka obyvatelstva ve věku 20-29 let, což patrně souvisí se širokou možností vysokoškolského studia.

3. Index závislosti na úrovni správních obvodů uvnitř jednotlivých krajů.

V následujícím srovnání se zabýváme porovnáváním klasického $(65+/(15-64)*100)$ indexu závislosti v jednotlivých správních obvodech uvnitř krajů.

Graf č. 4

Praha: Index závislosti ve správních obvodech

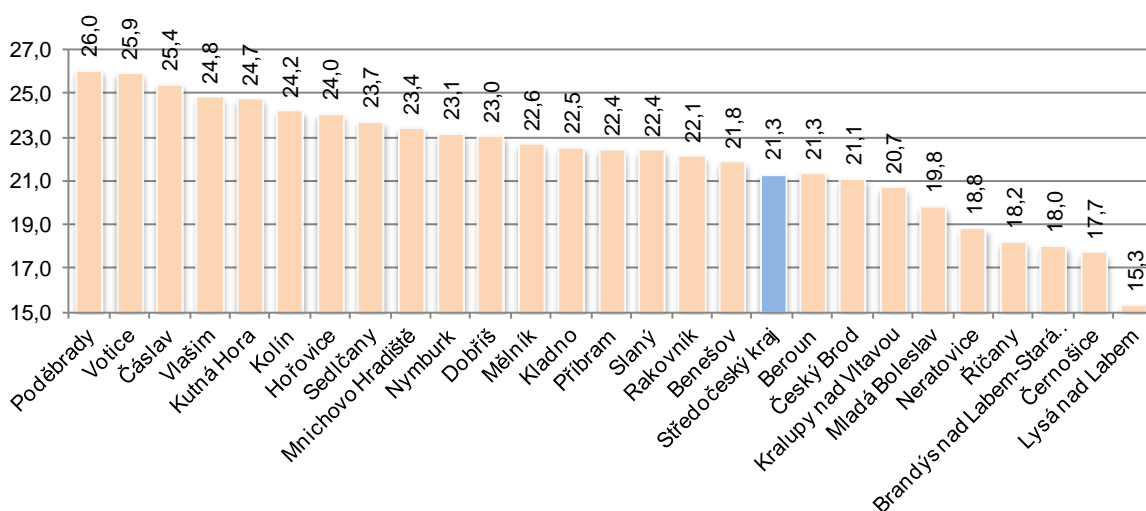
Praha je velmi specifická, protože má správní obvody, kde je nejvyšší index závislosti v republice a současně má správní obvody, kde je index závislosti nejnižší v ČR.

Nejvyšší index závislosti má Praha 10 (31,2). Pod Prahu 10 spadají Vršovice, část Vinohrad, většina Malešic, většina Strašnic, část Záběhlic, část Michle, a další velmi malé části. Praha 4 (31,1), která se také potýká se stárnoucím obyvatelstvem jako Praha 10, je vymezena územím Hodkoviček, Bráníka, Krče, Lhotky, Podolí, větší části Nuslí a Michle, menší částí Záběhlic (Spořilov) a nepatrnou částí Vinohrad. Praha 6 má index závislosti 28,4. Správní obvod Prahy 6 zahrnuje Bubeneč, Břevnov, Dejvice, Hradčany, Liboc, Ruzyně, Sedlec, Střešovice, Veleslavin, Vokovice, Lysolaje, Nebušice, Přední Kopaninu a Suchdol. Další částí Prahy s vysokým indexem závislosti je správní obvod Prahy 8 (24,6 obyvatel ve věku 65 a více let v poměru k obyvatelstvu ve věku 15-64 let), který zahrnuje území Bohnic, Kobylis, Čimic, Karlína, části Libně a Troji, Střížkova, a dvou dalších velmi malých částí.

Naopak nejnižší index závislosti má Praha 13 (11,2), což je území Stodůlek, Jinonic, Třebonic a Řeporyjí. Ke správním obvodům s nízkým indexem závislosti náležejí také Řepy a Zličín (Praha 17), kde je index závislosti 13,2 a Praha 14 (zhruba dvě třetiny katastrálního území Hloubětína, Kyje, Černý Most a Hostavice) s indexem závislosti 13,4. Index závislosti 14,0 má Praha 22 tvořená územím Uhřetěves, Pitkovic, Hájkův, Královic, Nedvězí, Kolovraty a Benic.

Graf č. 5

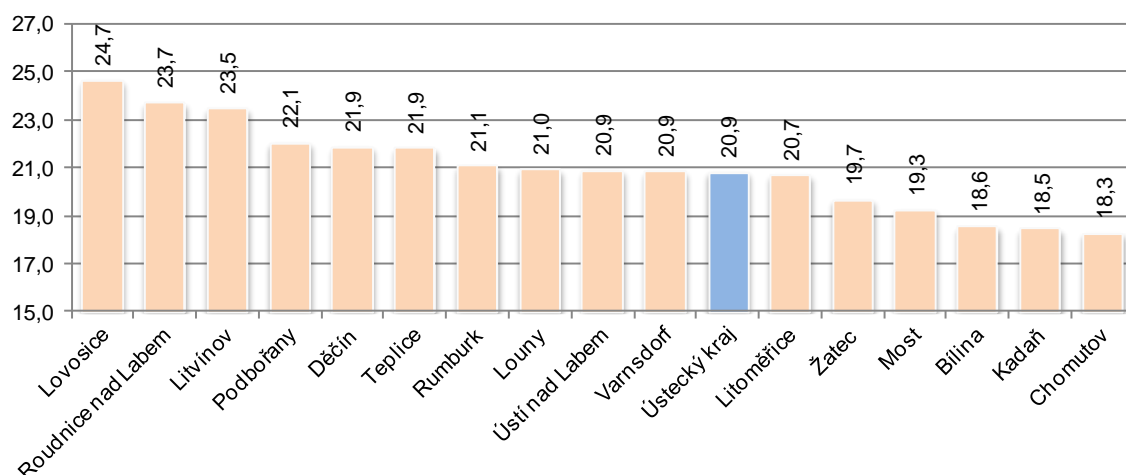
Středočeský kraj: Index závislosti ve správních obvodech

Nejvyšší hodnotu indexu závislosti ve Středočeském kraji mají Poděbrady, Votice a Čáslav, které překročily hodnotu 25,0. Vlašim, Kutná Hora, Kolín a Hořovice mají index závislosti také vysoký, s hodnotou 24,8 – 24,0 (sestupně). Naopak Lysá nad Labem má index závislosti pouze 15,3. Hodnotu 19,0 nepřekročily ještě správní obvody Černošice, Brandýs nad Labem, Říčany a Neratovice (17,7 – 18,8). Středočeský kraj jako celek má hodnotu indexu závislosti 21,3.

Graf č. 6

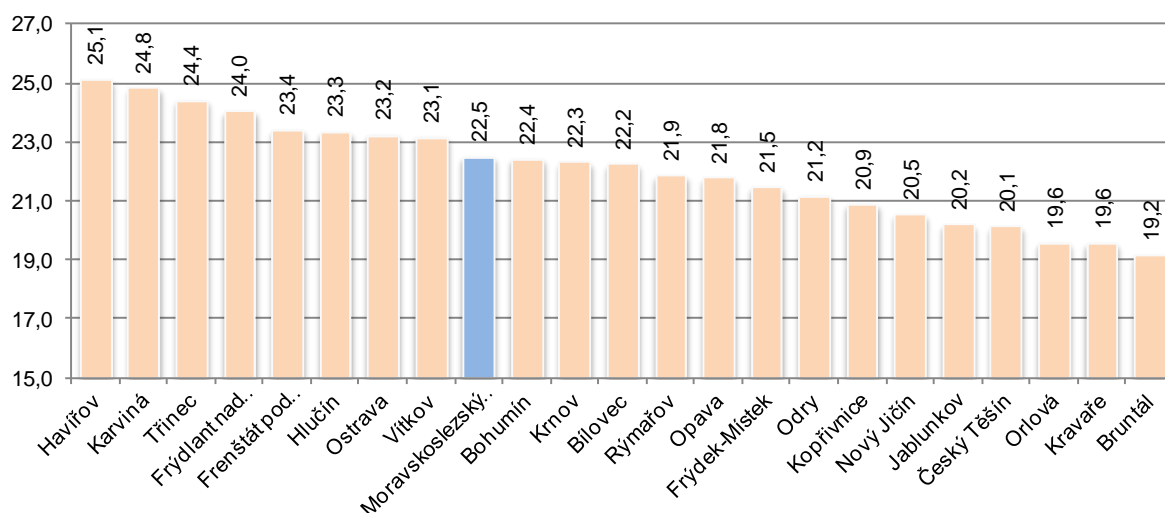
Ústecký kraj: Index závislosti ve správních obvodech

Dalším lidnatým krajem je Ústecký kraj, jehož index závislosti je 20,9. K „nejstarším“ správním obvodům Ústeckého kraje s indexem závislosti 23,0 a více patří Lovosice, Roudnice nad Labem a Litvínov (24,7 – 23,5 sestupně). Hodnotu nižší než 19 mají naopak správní obvody Chomutov, Kadaň a Bílina (18,3 - 18,6).

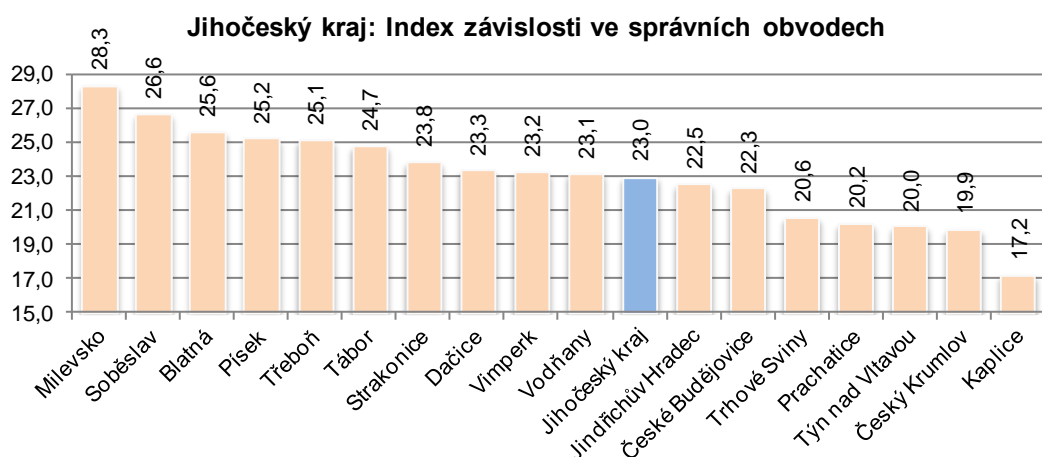
Graf č. 7

Moravskoslezský kraj: Index závislosti ve správních obvodech

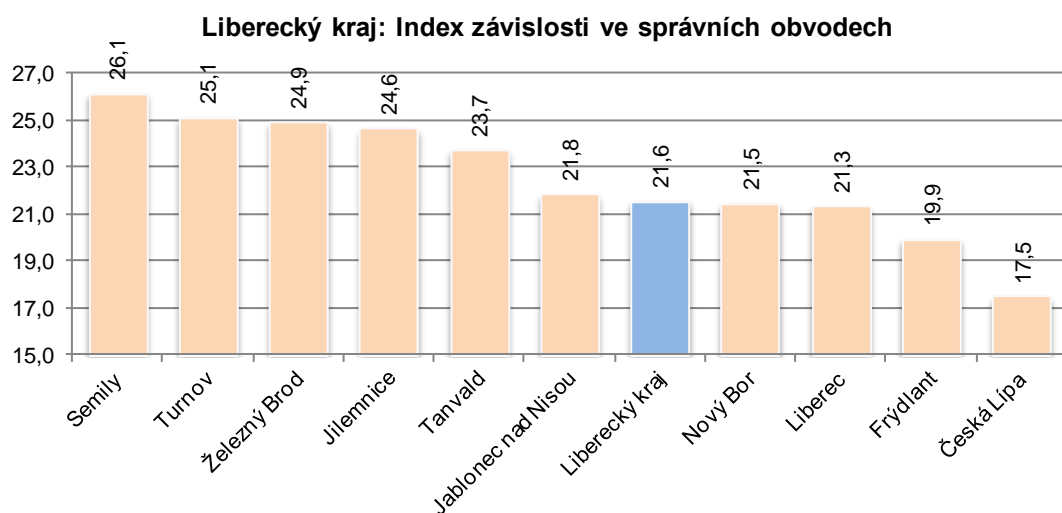
Hodnotu 24 a více indexu závislosti překročily v Moravskoslezském kraji správní obvody Havířov, Karviná, Třinec a Frýdlant nad Ostravicí. Nejnižší index závislosti je ve správním obvodu Bruntál, Kravaře a Orlová (19,2 – 19,6). Moravskoslezský kraj má index závislosti 22,5.

Graf č. 8

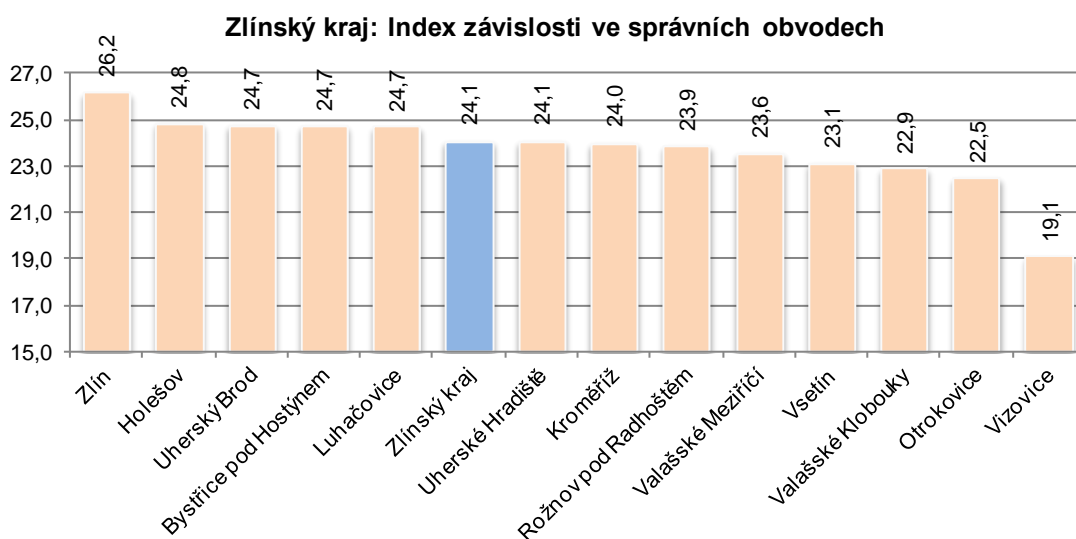
Správní obvod Milevsko v Jihočeském kraji se potýká s indexem závislosti 28,3; hodnotu 24 indexu závislosti překročily ještě správní obvody Soběslav (26,6), Blatná (25,6), Písek (25,2), Třeboň (25,1) a Tábor (24,7). Nejpříznivější situace je v Kaplici (17,2) a Českém Krumlově (19,9).

Graf č. 9

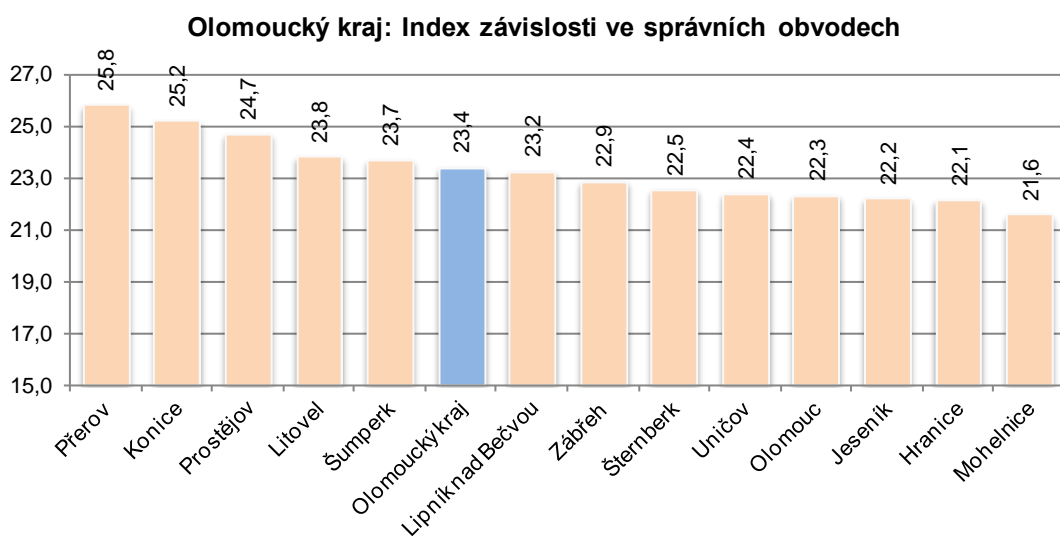
V Libereckém kraji je index závislosti 21,6. K „nejstarším“ správním obvodům patří Semily (26,1) a Turnov (25,1). Hranici 24 překročil ještě správní obvod Železný Brod (24,9) a Jilemnice (24,6). Naopak v České Lípě je index závislosti 17,5 a ve Frýdlantu 19,9.

Graf č. 10

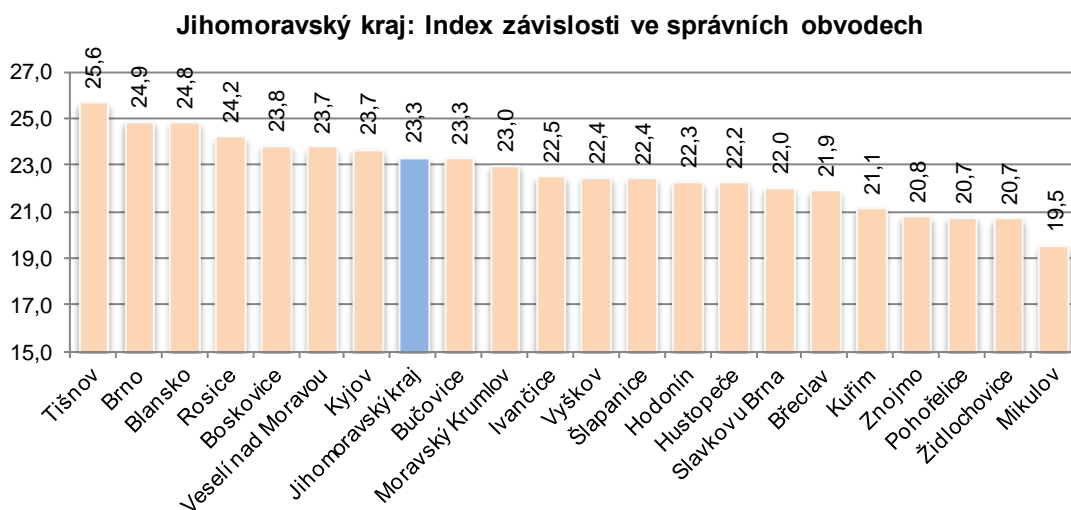
Zlínský kraj (index závislosti 24,1) patří k „nejstarším“. Hodnotu 24 indexu závislosti zde překročilo 8 ze 13 správních obvodů. Nejvyšší index závislosti je ve Zlíně (26,2), nejnižší ve Vizovicích (19,1).

Graf č. 11

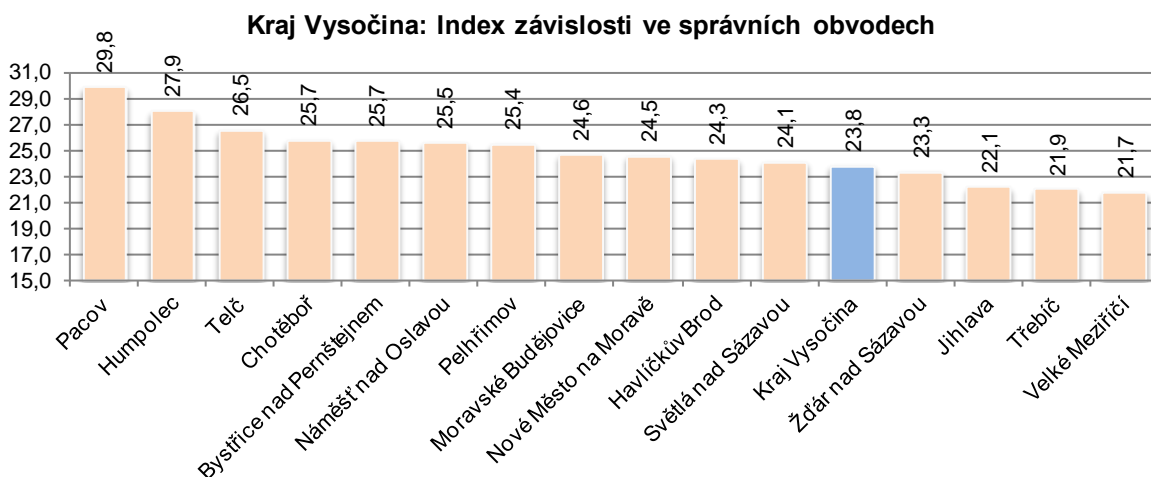
V Olomouckém kraji, který má index závislosti 23,4, překročily hodnotu 24,0 správní obvody Přerov (25,8), Konice (25,2) a Prostějov (24,7). Nejnižší hodnotu indexu závislosti má Mohelnice (21,6).

Graf č. 12

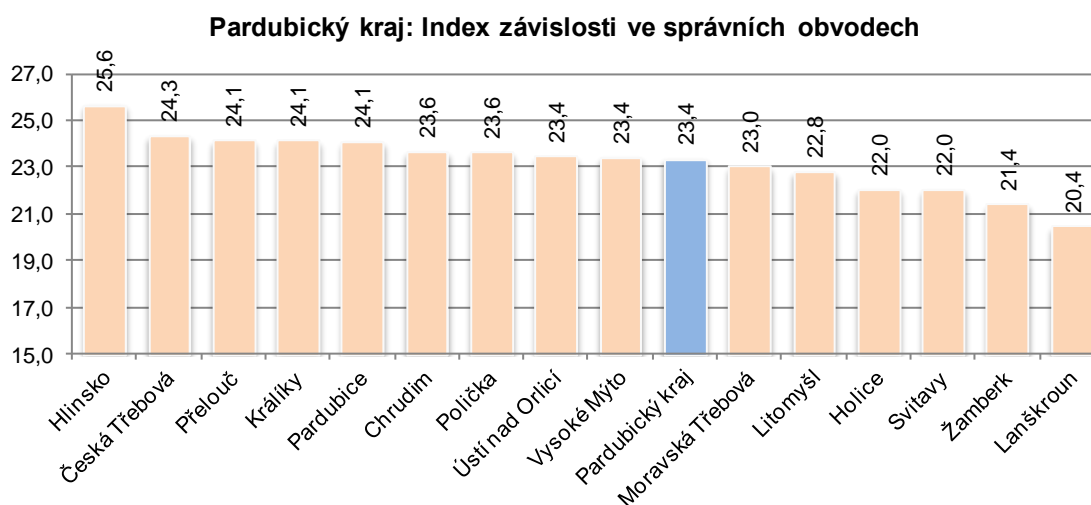
V Jihomoravském kraji je index závislosti 23,3. Správní obvody Tišnov (25,6), Brno (24,9), Blansko (24,8) a Rosice (24,2) dosáhly a překročily hodnotu indexu závislosti 24,0. Pod hodnotou 20,0 je pouze Mikulov (19,5).

Graf č. 13

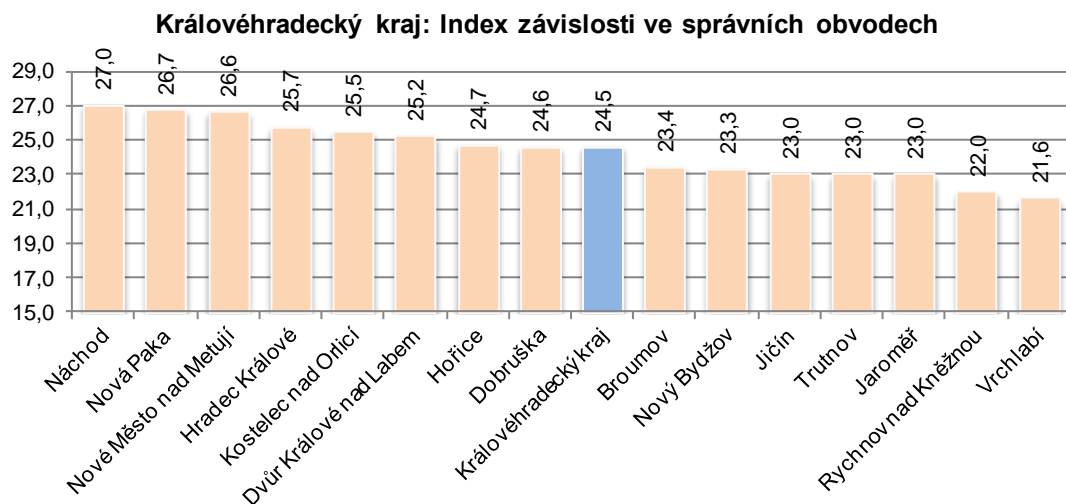
Kraj Vysočina patří ke krajům s vyšším indexem závislosti (23,8). Jeho správní obvod Pacov (29,8) má třetí nejvyšší index závislosti v České republice. Hodnotu 24,0 zde překročilo 11 z 15 správních obvodů. Nejnižší index závislosti má Velké Meziříčí (21,7) a Třebíč (21,9).

Graf č. 14

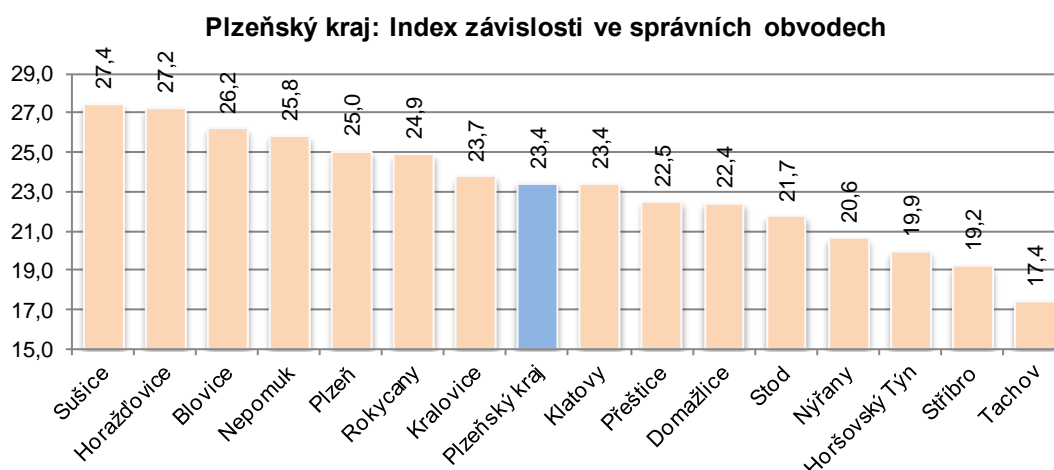
V Pardubickém kraji je index závislosti 23,4. Nejvyšší index závislosti má správní obvod Hlinsko (25,6). Hodnotu 24,0 překročily ještě správní obvody Česká Třebová (24,3) a dále Přelouč, Králíky a Pardubice, kde je hodnota indexu závislosti shodně 24,1. Nejnižší index závislosti má Lanškroun.

Graf č. 15

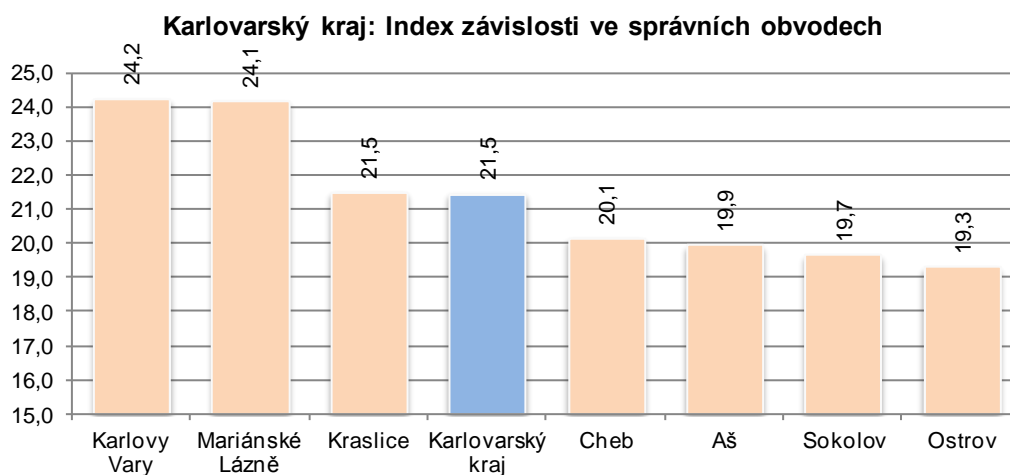
V Královéhradeckém kraji je index závislosti 24,5. Tento kraj je krajem s nejvyšším indexem závislosti v republice. Hodnotu 24,0 zde překročilo 8 krajů z 15, přičemž vysokého indexu závislosti dosáhly správní obvody Náchod (27,0), Nová Paka (26,7) a Nové Město nad Metují (26,6). Správním obvodem s nejnižším indexem závislosti v tomto kraji je Vrchlabí (21,6).

Graf č. 16

Plzeňský kraj (23,4) má správní obvody, co se týká indexu závislosti, velmi nevyrovnané, ale v tomto ohledu nedosahuje úrovně Prahy. Hodnotu 24,0 indexu závislosti zde překročilo 6 z 15 správních obvodů. Jsou to Sušice (27,4), Horažďovice (27,2), Blovice (26,2), Nepomuk (25,8), Plzeň (25,0 a Rokycany (24,9). Správním obvodem s nejnižším indexem závislosti je Tachov (17,4).

Graf č. 17

Nejmenším krajem je Karlovarský kraj. Zde je index závislosti je 21,5, čímž se tento kraj řadí ke krajům s nízkou hodnotou indexu závislosti. Nejvyšší index závislosti mají správní obvody Karlovy Vary (24,2) a Mariánské Lázně (24,1). Nejnižší Ostrov (19,3) a Sokolov (19,7).